

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10. II. пов.
Канто пошт. шлях. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Нач. Редактор приймає
від 10—11 год. передпол.
Реклама не зветастись.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в квітні 4.20 зл.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол. Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7.50 зл., Німеччині 7.50
зл., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Рес-
публіці 150 лев. Болгарії 7.50
зл. Австрії 7.50 зл. Загальна
адреса 1 дол.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
Одного примірника
17 сот.

Видав. ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“

Начальний редактор д-р ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ

НА БАЛІ

найелегантніші та найиращі суки
виконують лише першорядна робітня
— жіночих костюмів і суконь —

МАРІ ПАВЛЮК, Собієського 12.

ВІНИ ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИЦІ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТ. Т-ВА „УКРАЇНА“

САЛЯ НАРОДНОГО ДОМУ — ПОЧАТОК О ГОД. 9:30 ВЕЧЕР. 1-1

Церква й політика.

Прогнання царгородського патріярха.

Булоб найбільшою помилкою вважати, що справа насильного усунення з Константинополя православної патріярха може цікавити лише вірних православної церкви, — іншими словами, що це справа чистого церковного характеру. Напаки: всі моменти, що склалися на видалення царгородського патріярха, і буря, яка знялася доколя цієї події, вказує як нічого краще, наскільки все ще церковні справи є тісно й нерозривно зв'язані зі справами практичної політики. З одного боку упадок старих державних організацій і повстання нових а з тим і пересування сфери політ. впливу на церковні справи, з другого ж боку хаос, який наслідком воєн-революційних перемін повстав у внутрішніх церков, виключив усяку можливість знайти межу поміж справами церкви й політики.

Світова війна й революція на Сході Європи змінили до гунту фізіономію православної церкви. Додля поняття про православ'я вважалося мимохіть і поняттям московського царизму. Так воно й на ділі було: московський „Святий Синод“ був лише сліпим знаряддям в руках петербурського правитель-ства, зверхництво царгородського патріярха не розтяглося над російською православною церквою, а супостатинише було дуже ефемерною, а фактичним головою православної церкви був „всеросійський цар-імператор“. Таке порабощення православної церкви визначувало як-от і політичні цілі.

Розпад православної церкви на черепи кол. Росії, відпущення Української самостійної національної Автокефальної Церкви й створення болшевицями штучної „жвої“ правосл. церкви при одночасному переселдуванні всякої релігії, з другого боку церковна політика Польщі, яка не рахувалася із найпримітивнішими духовними правами православної населення вважала під свій ласкавий протекторат вищу ерархію „автокефальної“ правосл. церкви в Польщі, — створили доколя царгородського голови вселенської правосл. церкви такий хаос, в якому важко визнати і не здиному активному церковно-політичному діячів. Фактом є лише, що в останньому часі царгородський екуменічний патріярх Григорій VII, а по його смерті (в грудні мин. року) патр. Констнтин, нав'язав зносини з опортуністичним моск. патріярхом Тихоном і з таким же опортуністичним головою правосл. церкви в Польщі митроп. Діоні-чем і ставився болячо про люд-

ське око підтримувати свій зверхницький престиж в різних автономних, більш або менше незалежних, національних православ. церквах. Правда, називання взаємин з Москвою на школу вивітавшому з Росії й України чорносотенному вищому правосл. клирові, викликало проти царгородського патріярха сильне нездоволення у балканських правосл. країнах, а проте сякий-такий принак начальної зверхності царгородський патріярх все ще втримав. Але втративши фактичний чиниз на сучасній справі, царгородський патріярх став тим більше податливим на — чисто політичні експерименти, однаково як їхній суб'єкт що й об'єкт.

Перш за все, згідно з загальним поглядом, царгородський патріярх, якого осідком була константинопільська діляниця Фанар, рахуюча 200.000 мешканців грецької національності, стояв у найтіснішій зв'язках з грецьким урядом. З другого боку західні великодержави старанують саме в останніх роках після розпаду православної церкви й після турецько-грецької війни, використати безсилля царгородського патріярха для поглиблення своїх впливів задля власних політичних інтересів. Нпр. англійський уряд уживав всіх зусиль, щоб століщу вселенського православного патріярхату перенести до Єрусалима.

Туреччина теж рішила використати момент: усуваючи з Константинополя царгородського патріярха, вона робить перший рішучий крок на шляху повної ліквідації грецького елементу в колишній отоманській столиці.

Погіршення турецько-радянських відносин було одним із товчків, які спонукали Туреччину до цього кроку.

Видно, що Туреччина задалегідь здавала собі ясно справу зі своєю поведінкою, бо тепер не зворушується ані грецькими демонстраціями, ані погрозами війни, ані інтервенцією великих держав. Що більше: Туреччина відкидає навіть проєкт передати цю справу на осуд гагського трибуналу і не хоче слухати про інтервенцію Ліги Націй: це, мовляв, „внутрішня“ справа держави, до якої нікому немає діла.

Покищо виселений патріярх резидує в Атенях.

Для нас, Українців, особливо цікаво, як до всієї цієї справи поставиться незалежна Українська Автокефальна Православна Церква. Царгородський патріярх з самого початку ставився негативно, або краще: виминав ясне засудження свого становища до Української Автоке-

фальної Церкви, яка теж цілком обійшлася без його протекторату. Тому тяжко сподіватися якогось відруху політичного характеру з боку цієї Церкви. Алеж спільність обряду й віковий внутрішній духовний зв'язок з візантійським центром певне викличе в українських православних колах відповідний відгук, по силі й характері якого можна буде й нам ближше означити безпосереднє моральне значіння прогнання православного царгородського патріярха для мільонів українського віруючого православного народу.

Н-н.

В напруженому положенні.

Кілька уваг на церковно-народні теми.

IV.

Целібат без сумніву належить до великих ідей, до глибоких і далекосяглих потягнень. Його творці перед тисячоліттями мріяли горіти про завоювання всіх ділянок людського життя на цьому світі при допомозі нежонатого, уявленого від буденної журби духовенства. Та історія незвичайно маркантно засвідчує, як ті мрії розпо-рошились об камінь життєвої дійсності, як вони розпалілись в мрці століть. Целібат обелнав духовенство, зв'язав його в одну суцільну армію, прикував його організаційно до римського центру, але за те Рим втратив половину своєї духовної території. Творці, пропала-тори й ексекutori целібату фактично стали поменшителями універсальності церкви.

Та коли би навіть прийняти, що целібат дав самі додатні наслідки римо-католицькій церкві, то це ще не виправдує введення його в життя на нашому ґрунті. Бож світогляд, психіка, традиція нашого народу різко вирізняються від світогляду католицького заходу. І коли би наші єрархи приписували собі під тим оглядом „цивілізаційну місію“, коли би вони вважали покликанням свого життя нас „європеїзувати“, то все таки вони не повинні тратити з очей об'єму й тягару задуманої реформи та тих засобів, які в нинішніх часах можуть стояти до їхньої розпорядності. Петро Великий реформував й європеїзував Росію при допомозі України, але якими засобами він користувався? Нинішні болшевики реформують Росію й Україну, але скільки жевга проковтнула вже та реформа! І папа Григорій VII. провадив целібат країно твердо і безоглядно, але чи наші єрархи можуть дозволити собі на подібні ексекутивні засоби не лише у відношенні до духовенства, але й супроти вірних, супроти народу, супроти народньої маси, якої голос є рішучий? Очевидно — ні. Яканебудь реформа, що сягає в глибину суспільності, що порушує усячені традиції, що з корінем вивертає світогляд в якійнебудь ці-

лянці, тільки тоді може вдатися — поминаючи її доцільність чи від-емність, копійність чи шкідливість — якщо вона йде з наміром. Інакше, така реформа є порожня, засуджена на безвиглядність. Було би дивно, коли би того не розуміли ті наші кола, які в найтяж-дошу нашого лихоліття не пошукували нічого кращого, доцільнішого й додатнішого поза насильним і загальним целібатом. Що більше! Целібатна акція мусить викликати враження, що єрархи будують свої замисли і їх уважність на ослабленні нашого громадянства, на зменшенні сили відповідності. Можливо, що такий рахунок добре свідчив би про них, колиб вони були чужинцями, яким залежить на ще більшому розціпленні наших національних сил, але непахлібне свідство виставляє ця целібатна ревність си-нам нашого народу.

Доцільний реформатор мусить ще на одне звернути увагу. Його не можуть цікавити тільки умови часу, місця і положення з погляду на його власну особу, але головним чином він мусить ясно здати собі справу з положенням нації. Чи народ в створених умовах є в спроможі пережити ту бурю і хуртовину, яка мусить закружитися над головами нашого нещасного громадянства аж до цього періоду нашого життя? Розумний, зрівноважений реформатор знає і глибоко відчуває, що далекосягли реформи можна перевести і здійснювати тільки у власній державі. Бо тоді в значній мірі відповідають оправданні підозріння що реформатор і його гурт не є знаряддям в чужих руках, не є оруддям посторонніх чинників, що дана реформа переводиться під прапором добра народу. В своїй державі, коли би навіть якась реформаторська акція, потрясла осно-вами громадянства, коли би вона навіть принесла дімаву шкоду, то всеж таки її можна зрівноважити, винагородити в іншій ділянці суспільного життя. А перевести гли-бокосягаючі реформи на церковно-му полі в сучасній добі нашого

життя, в періоді пошматування національного організму, значить спиратися на позанаціональні чинники, виконувати насильство і злочин на власному народі. Така поведінка не може нікого настроїти прихильно до планів, переведених го, кат, «срархами, навіть тих, що може в інших умовах приєднати би до ідеї цілісності, що уважали би її своєю, додатною і доцільною. А в сучасних умовах наше громадянство — а дуже мікроскопічним прийняттями — мусить поставитися крайню неприхильно до ініціаторів і виконавців цілісності планів, мусить поставити їх в ряди національних шкідників та поборювати всіма засобами, які — воєнним зброєю — на все можуть бути перебірними.

І справді положення в зв'язку зі справою цілісності незвичайно загострилось, стає крайню напруженням.

Радикальна партія на своїй останньому з'їзді в Станіславові постановила вести безоглядну боротьбу проти церковної скаржі якраз іза її останніх реформаторських кроків. Правда, дехто може сказати, що радикальна партія постійно виступала проти «церкви і духовенства». Та ледя чи такий погляд був би згідний з об'єктивною правдою. Радикальні діячі фактично ніколи не вели боротьби проти церкви, а тільки деякі виступали проти спорадичних некоректностей поодиноких духовників. Радикальна партія не могла хіба нехтувати соціального й культурного значіння церкви і вона його не нехтувала. Згідно з правдою слід ствердити, що в останніх часах зникло й «антипопівство» радикальної партії, яка якраз обстоювала моральний і національно-виховний момент в церкві. В значній мірі можна було навіть говорити про гармонію між радикальною партією і духовенством. Тепер же різко відмежовано церковну скаржу від духовенства і церкви, а це хіба не ворожить добра нашої внутрішньої життя. Та коли би хтось не звертав уваги на погрози «бездомників», то не може покинути мовчанкою виступу проти деяких планів найвищих ієрархів, відомих зі свого прив'язання до церкви і віри, а зі своїм — так сказати би — любовного відношення до церковних справ, зі своєї журби за долю унії, за роллю духовенства в житті нашого народу. Такі імена, як през. Романчук, ради. О. Баранський, д-р Ст. Дімоховський і інші, що персоналі-

У двадцятьп'ять років оснування Р.У.П.

Дня 29. січня ст. ст. (11. лютого нов. ст.) 1900 року, отже рівно двадцять п'ять літ тому повстала перша на бузійській Україні політична партія «Револуційна Українська Партія», скорочено: РУП. Протягом двадцяти літ, на початку цього століття (1900—1905), Револуційна Українська Партія була головним огнищем українського національно-політичного життя на Наддніпрянщині і стала тими дріжджками, на яких зійшов пізніший український визвольний рух.

У безпосередній зв'язку з РУП, повстала друга з чотирьох українських політичних партій — Українська Народна Партія (1902), що в часі революції 1917 р. перемінилася на Українську Партію Самостійників Соціалістів. По цій РУП, об'єднав себе членів київського соціал-демократичного гуртка полонини дев'ятидесятих років Ів. Стеценка і тов., з нею злилася Українська Партія Соціалістична (1900—1903). З Рев. Української Партії вилінується Українська Соціал-Російська Соціал-Демократичної Робітничої Партії (1905), попередниця — під деяким оглядом — теперішньої Комуністичної Партії (б) України.

Існування РУП, спонукало старше покоління представників українського національного руху також сформуватися політично, виникла Українська Радикальна Партія і Українська Демократична Партія, які по короткій самостійній існуванні злилися в Українську Радикально-Демократичну Партію (1905—1906). В 1917 р. ці елементи виступають під фірмою партії соціалістів-федералістів.

В лоні Р.У.П. або в близькому євусідстві назрівали елементи для кують собою півакову історію західної вітки українського народу, чи вони нічого не говорять? Чи їхній виступ проти цілісності не є криком народу і засудом проти непередуманих, шкідливих, руйнівних планів, деградації нашої церковного й національного життя? А ті віча і абори, що вже відбуваються і незабаром широким ханделю розлягнуться по всьому краю хіба не причиняться до панесення авторитету церковної скаржі. Гармонія, яка ще недавно панувала між громадянством і владицями та їх оточенням, буде поцвонана,

Української Партії Соціалістів Револуціонерів, що повилася на сцені політичного життя, що йно по вибуху революції 1917 р. Під неоподільним впливом РУП, були студентські громади і гімназійні гуртки 1900—1905 років, з яких партія рекрутувала інтелігентний склад своїх членів.

Безпосереднім продовженням РУП, була Українська Соціал-Демократична Робітничка Партія (1906), що досі дає про себе знати в закордонних еміграційних гуртках.

З цієї партії виділились під кінець 1917 р. група незалежних українських соціал-демократів, що відтак стає одним з українських елементів, з яких зложилася Комуністична Партія (б) України, побіч фракції боротьбістів УПСР., а також самостійна Українська Комуністична Партія, яку оце недавно розв'язано, а частину членів прийнято до КП(б)У.

Отже майже всі українські політичні партії і організації, як також і з російських соціалістичних організацій на Україні, які приймали, чи пак прийняли (у тій чи иншій формі) українські національно-політичні постулати, стоять у блишій чи дальшій генетичній зв'язку з Револуційною Українською Партією (пізніше УСДРП.).

Бувши головним і на якийсь час майже єдиним представником українського національно-політичного руху, РУП, займає перше місце в політичній історії України новітніх часів.

Револуційна Українська Партія перша виставила постулат державної самостійності України, хоч не того з ним продержалась, замінивши його національно-територіальною автономією в рамках Ро-

сії. До домагання державної самостійності повернула партія знову лише по вибуху другої російської революції 1917 р.

Револуційна Українська Партія перша пішла в народ, освідомлюючи його політично і класово, організуючи працюючі маси для економічної і політичної боротьби.

З іменем РУП, пов'язані харківсько-полтавські селянські розрухи 1902 р., що були прологом першої російської революції 1905/6 р.

Револуційна Українська Партія перша пішла в маси народні з українським словом, починаючи свою українською популярною літературою і успішно агітацією в українській мові до національного освідомлення народу.

Револуційна Українська Партія поклала перші основи для відмосковлення міського робітництва і молодого української інтелігенції, приготувавши для пореволюційного періоду (після революції 1905/6) кадри українських культурних робітників.

В часі революції 1905/6 р. РУП, що виступала тепер уже як УСДРП, відіграла велику роллю в революційних подіях України. В цілому ряді місцевостей, особливо в менших повітових містах і на селах, РУП, — УСДРП, займала провідну роллю.

В часі реакції, перед другою революцією, при діяльній участі українських соціал-демократів розвивався в Україні незвичайно сильний кооперативний рух з виразними українськими тенденціями. На основі цього руху повстал в часі другої революції 1917 р. сильна станова селянська революційна організація, провід в якій мусили віддати аж новій партії УПСР.

Хоча чисельно невелика, але найбагатіша зрілими політичними і культурними силами, УСДРП, займає провідну роллю в українському політичному житті по вибуху другої російської революції 1917 р. З її іменем зв'язаний період української державності 1917 р.

Упадок демократичної української державності, якої головним представником була українська соціал-демократія, спричинив упадок і самої української соціал-демократії. Головні її інтелігентські кадри опинилися на еміграції. Ті, що лишилися на місці, в значній частині злилися до існуючої тепер, єдиної на Україні, правлячої КП(б)У.

Соціалістичний рух на Україні розвивався двома паралельними течіями. У зрусифікованих містах працювали російські соціалістичні пар-

зв'язки вірвані, а це доведе до ще більшого відчуження і боротьби проти абсолютистично-примхливих планів. А як до того двоюбою вишарпують це чужинні чинники, чого заповідь вже масю у вчорашньому «Слові польськ-ому», то розгоряться боротьба, яка не може вийти на користь ні церкві, ні громадянству, ні тим менше владицям. А лосім природно, що громадська думка уважатиме ініціаторів цілісних планів тими, що підпалили рідну хату, щоб серед пожежі витягати каштани ad maiorem gloriam хіба фальшивих амбіцій.

Осип Турлякський

4)

Кость бере жіночку на іспит.

(Продовження.)

VI.

Тимчасом у прорубі, куди вела дорога, показався над лісом місяць і позирав так дивно, якби сміявся або а мене або а пані поцесорки або а нас обох. Високі дерева по обох боках дороги витягнули одні до одних над дорогою свої віти й то тут, то там над місяцем поспітали до купи. Пані поцесорка перестала сміятися, глянула на місяць і сказала знов до мене:

— Дивіться, Костю, як верховіття дерев обіймає місяць. Як це гарно! Вся природа любиться, кохастесь, обіймається, тільки люде відкидаються від любови. Костю, гляньте на небо! Бачите, як під місяць підпливає рожево-біла хмарка. Дивіться, дивіться! На переді в неї щось ніби кучерява жіноча голова, а з боку гайби руки, котрі вона простягає до місяця... О, вже обіймає... Уже обіймає його... О, вже до нього головою притулилася... Ах!... Юсе Христе!... Уже шлює його!... Йой!... А як місяць радіє! Відчинив рот, якби хотів пожерти хмарку з любови... Видите, Костю, там на

небі нема ні панів ні хлопів, там усе рівно кохастесь!...

Я вже хотів щось і від себе сказати на це, аж пані поцесорка крикнула з великою віткою:

— Боже мій! Чуєте Костю: солов'ї співає!... Чи вас не тішить соловейкова пісня?

— Ні, прошу пані.

— Чому ні? — питає пані поцесорка.

— Бо мені, прошу пані, співає в хаті разураз такий соловейко, що я через нього заснути не можу...

— Що це за соловейко?

— Моя стара...

— Костю, сміється пані поцесорка, — та що ви таке плетете? Де ваша жінка, а де соловейко?

Я на це так:

— Прощу пані, воно, як якийсь казав, там є: жінка чоловікові щечече, наче соловій, а чоловік від цього шибетани солов'єм...

Як тільки я бовкнув цю дурничку, що її ні пришити ні прилатати, моя кохана пані поцесорка, задесься, так, якби злудила. Бо що вона, уважає, робить? Своєю правою рукою захидає мені на шию, регочеться, аж цілий віз трясеться, аж дивись мої коники по черевах би й не то душитись, не то стогне, не то лебедить і лепече до мене:

— Йой, Костю, я вас люблю, за те вас люблю, що ви такі веселі й мусите слова говорити!

А я кажу:

— Де мені, простому хлопцю, та до мудрости! Я, прошу пані, мущу бути дуже дурний, бо все, як тільки зачую щонебудь розказувати, зараз усі сміються...

Пані поцесорка стиснула мене своєю пухлявою рукою за шию та почала так реготатися, що я вже аж не витримав. Я відмотав її руку від мого шиї й кажу:

— Вельможна пані ніби то мене обіймають, а тут із мене сміються, як із якого дурня...

Але я вельможний пані лиш одно скажу: Якби мене були вчили, то я нині всіх тих візних шляхтичів заставив би мені чоботи чистити... Я їх усіх насилів би на шнурок, як головник дубув, та купив би за них мазі віз мастити...

Як я це сказав, то прошу вас, уважаєте, що тоді пані поцесорка робить! Захидає обі свої руки мені на шию і вже не веселим, але якимось гейбіт пласким та задиханим голосом шепче мені до уха:

— Костю, пошлюбите мене...

В цьому місці Костева жінка, що досі мовчала задала перестанку, знов пригадалася громадським словам:

— А щоб тебе невольна смолда пошлюбувала! Щоб тобі Панькова кобила язык віджусила!

Кость розказував:

— На такі слова моєї коханої пані поцесорки я так собі міркую:

— Що це таке? Як ця вельможна пані на мене гляне, то я чую, що якийсь наглий і несподіваний огонь починає горіти в мені від чужа аж до п'ят. А як моя стара прощить: пошлюб мене, — то все мотіло разом із душою обертається в солов'ї леду... Я... — Тут Настя закричала:

— А щоб ти знав, старий дайляку, що я з тебе таку сопель леду зроблю! Я тебе в зимі в пологій втоплю, як того щенка! Ой, кумоньки, відріжте йому язик!...

З тими словами Настя, що вже раніше показувала охоту прискочити до чоловіка і зробити йому незатиш, вірталася з лавки під печено та стала розпихати люде, щоб кинути, немов капа на Костя. Одночасно вона кричала:

— Чекай, антихристе! Я тебе зараз так пошлюблю, що аж тобі зняв усюхне!...

Але жінки й мужики успокоїли сквилювану Настю та не пустили її до чоловіка.

Кость радів чимраз більше нестримною поведінкою жінки, бо бачив, що все йде гавал. Він злипав свіжо чарку й похав:

— Коли моя солов'їка пані поцесорка мені сказала, щоб я її пошлюбав, я гарно обтер собі губу та почав дивитися на місяць. Дивлюсь і так собі міркую:

ОСТАННІ ВІСТІ.

Стенлов про східні границі Польщі.

Стенлов у промові заявив, що Франція є відповідальна за економічний упадок СРСР. І його територіальні втрати. Східні польські воєводства повинні бути прилучені до СРСР. Визнання східної границі Польщі, то обурююче істор. насліддя, поповнене Францією і Англією.

Мін. праці загрозило димісією.

Мін. праці Сокаль зажадав встановлення до бюджету позачай для будови бузунку міністерства праці. На бюджетовій комісії спротивилися цьому жаданню клуби ЗЛН, ХД, ХНР, і Паст. Мін. Сокаль загрозив димісією.

Грецько-турецький конфлікт.

Відповідь Туреччини на грецьку ноту визначає, що міжнародна комісія для виміни населення признала, що патріарх підлягає виселенню і не рішення мусілося виконати. Відповідь відкидає предлодження передати справу арбітражів і сподіється, що Греція не привадуватиме до цієї справи більшої ваги, як на ділі с. "Н. фр. Пр." відомляє, що турецький уряд предложив міжсоюзній комісії для управління еміграції евр. населення в Туреччині.

Петлюра в Чехословаччині.

Б. головний отаман Симон Петлюра в Парижі приїхав на територію Чехословаччини і вів із декількома групами української еміграції переговори в Празі та в Подебрадах. Побут Петлюри в Чехословаччині викликав деякий живіший рух у колах наддніпрянських емігрантів. 21 січня відбувся зїзд "Української національної організації" (УНО.). Це чисто військова організація. Провідником зїзду був ген. Омелянович-Павленко, бувший начальний вожд армії УНР, в 1920 р. По довгих дискусіях зїзд прийняв резолюції про піддержку С. Петлюри. Побут Петлюри в Подебрадах знався припиненням газети "Українське життя", що почала виходити у вересні 1924 р. Причиною закриття були непорозуміння в редакції. Частина редакції бажала проводити в газеті тв. "петлюрівську" політичну лінію, а друга частина запротестувала проти цього. Через те газета й перестала виходити. (За "Последніми Новостями").

ні, виділити трьох грецьких єпископів. Комісія відказалась. Думають, що Туреччина видасть їх адм. шляхом. Дипл. місці відомляють про живий вплив думок між Вілгородом, Атеніми й Букарештом. — Англія, Франція й Італія інтервенювали в справі патріарха так, що становище екуменічного патріарха має стати опорожненим і що мають відбутися нові вибори патріарха, а Туреччина зобов'язується не видалявати нового патріарха й удержати патріархат. Крім цього Туреччина зобов'язується не видалявати дальші членів синоду.

Священни убив жандарма.

В хорватському селі біля Беловара прийшло дня 5. II. до сутички між офіцером жандармерії й католицьким священником Банковичем, котрий запротестував проти арештування кількох прихильників Радіча. Офіцер змірився крісом до священника. Священник добув револьвер і застрелив офіцера. О. Б. арештовано.

Іменування стан. всезодн не підписано.

Іменування Запали на станиславського всезоду не підписано в останній хвилі.

У. С. Р. Р.

Стан сільського господарства.

Заступник українського парламенту Одинцов заявив на одній економічній нараді, що "брак робітників і шкідники дають підставу побоюватися за долю озимих засівів". Далі він заявив, що "затягнення нестача робочої худоби на Україні 48 і пів тисяч голів". Це твердження не годиться з останніми словами Одинцова, з яких виходить, що "полонина господарства на Україні не має копей (Правда" ч. 9.) А селянських худоб на Україні, як сказав недавно Чубач, є 4,800,000. Виходить, що коли "полонина господарства не має копей", то бракує найменш 2,400,000 голів, а не 48 і пів тисяч голів робочої худоби.

На Київщині, як повідомляє "Б. Ж." (ч. 357), загинуло від шкідників більше 30 гр. усіх озимих засівів.

Єдиний сільсько-господарський податок.

На 15 грудня по Україні було зібрано 61,410,703 карб. єдиного с.г. податку, у тім числі грошми 52,930 тис. карб. та облігалими селянської позички 8,57 карб. Загалом по Україні виконано 66,7 процентного задання ("Вісті" 292).

Розвиток продукційних сил.

До останнього часу радянська влада дуже задовалась тим, що промисловість на Україні розвивається. Але тепер визнають, що чим більше продуктується, тим більше держава докладає, бо при комуністичній господарній промисловості ніколи, як з дефіцитом, працювати не може. Тому було проголошено нове гасло: "назад!" Нині совітська преса з таким самим вдоволенням закликає "успіхи" цього розвитку назад, як недавно зазначала успіхи розвитку вперед.

У Донбасі, як повідомляє "Б. Ж." (ч. 30. XII.) за місяць надлишок вже було видобуто не 731 тис. пуд. вугілля, як у жовтні, а тільки 622 тис. пуд., отже менше на 20,3 тис. Усіх величезні! Разом з у падінні помітно збільшились видатки палива на власні потреби копалин, але за те "трохи зменшилась вартість палива". Словом, все йде якнайгірше! Крім того число робітників на копалинах за один місяць зменшилось приблизно на 20,000 душ. Помалу-помалу й соціалістська влада зможе зовсім відпочити від турбот над "розвитком" продукційних сил України.

У зв'язку з цим не зайвим буде зазначити, як "соціалістична" й "робітничка" влада поводитиметься з робітниками. Ось що пише з цього приводу робіткор "Будівельник" з Донбасу ("Вісті" 290).

"Власна видча платні — заборукання підвищення продукційності праці. Але цього не хоче зрозуміти "українська" і цілий три місяці не платять грошей робітникам. Більш того, те-р він уже ліквідує свої роботи, а робітники й досі не мають ні тилих рошотних кинжолів, а й не знають своїх ставок".

Мабуть, влітати редакторів "Вістей" за що кореспонденту!

Для нонтр-рахунку.

Київський "Гідля" Всеукраїнського Товариства допомоги жертвам інтервенції зібрав досі по київській губ. 12,638 заяв пошкоджених підчас інтервенції, з сумою шкід на 29,503,136 карб. ("Більшовик" 21. I.)

ЛЮБОМИР РОЖАНСЬКИЙ

В п'ятницю ранком розіслався у Львові сумна вістка про смерть заслуженого громадянського діяча, директора Земельного Банку Гіпотечного Любомира Рожанського.

Покійний народився 1872 р. в Суходолі в сім'ї відомого народницького діяча о. Ігнатія Рожанського, якого — по поголодкам — звали в цього світа політичні вороги, піддавши йому отруї. Після смерті батька лишилася численна сім'я, яка серед важкої журби і всіляких недосгад мусіла пробиватися крізь життя. Покійний Любомир як старший мусів з матір'ю ділити журбу за виховання молодших членів сім'ї. До гімназії ходив у Львові, найшовши приміщення в конякти оо. Воскресіння, яких задляючи було виховання головним чином української молоді на добрих польських патріотів. Та Покійний переносив апоплексію в нього польський патріотизм на свій власний вірор. Скінчивши гімназію з найкращими свідоцтвами, записався на правничий виліс львівського університету. Та замість віддатися виключно правничим студіям, Покійний, будучи дуже приязним до рідні й несучи на собі тягар удержання й виховання сім'ї, мусів в першу чергу шукати заробітку. Як студент-правник працював Покійний в найкращих адвокатських канцеляріях Львова, де й мав нагоду зустрітись по середньо чи безпосередньо з передовими польськими діячами. І тут бачив він, які то плани куються на знищене Русь, як розсовується паутиння для освітлого, культурного й економічного поневолення нашого народу.

Як молодий студент, будучи антагоністом народницького соціалізму Драгоманова, Покійний пристає до радикального руху. Його заслугою, яку сьогодні може й мало хто вміє оцінити, є перша мапа України, ним нарисована і видана власним коштом зі своїх дрібних засобів. Покійний працював і в дубліцистичній помішуючи головним чином в "Ділі" статті на різні актуальні теми, головню інтересуючись еміграцією до Бразилії. Будучи з природи незвичайно скромним, ніколи не виступав під власним прізвищем, тільки під псевдонімом "Любомир Селянський". В останніх роках писав у "Впереді", "Громадській Думі" і "Ділі" на тему аграрно-реформаторських замислів польського уряду польських партій під псевдонімом "Суходольський".

В р. 1899 Покійний разом з національно-демократичним крилом радикальної партії приступив до оснування нац.-демократичної партії, в якій займав помітне становище до самої смерті.

Покійний був знаменитим правником. В університетських колах заохочували його до аступлення на шлях наукової кар'єри, та не довелося. Журба за прожиток сай і рідні примушувала Покійного тягатися за заробтком по різних адвокатських і нотаріальних канцеляріях. В парцеляційному руху, який на досить широку скало розвивався був перед війною завдяки рухливості і праці о. крил. Т. Войнаровського, Покійний брав визначну участь. З рамені о. митрополита Шептицького і митроп. синдика пок. д-ра Тадія Солов'я переводив Покійний парцеляцію Коршова в коломийському повіті і довів до значного економічного піднесення досконалих сіл, головню мало-земельних селян Лісок.

В р. 1910 засновано Земельний Банк Гіпотечний і локдичани Покійного на тв. гіпотечного директора. Подиву гідною робітністю Покійний в короткому часі змів

ції, які не рахувалися з місцевими засобними прикметами і потребами краю. Від сіл почали приймати українські соціалісти, поволі промощуючи собі дорогу до міського робітництва. Зустрічаючись з централістичними тенденціями російських соціалістів, українські соціалісти в більшій мірі, як це отримувалося обставинами, відокремлювали український соціалістичний рух від загально-російського.

Отсей паралелізм, чи краще: дуалізм соціалістичного руху на Україні був причиною трагічної боротьби між українським й соціалістами і соціалістами на Україні, між свідомими національно-елементами і елементами прусифікованими та зайшлими. Але він мав і додатну сторону.

Без отого паралелізму російські соціалісти на Україні не стали би на ґрунт українського територіалізму, а відтак і на ґрунт української державності. Без Революційної Української Партії не було української спілки РСДРП. Без української соц. дем. роб. партії не було комуністичної партії (б) України, чи пак: ця партія не стала б на ґрунт української національно-державної політики.

При тому культурному і економічному стані, в яким застала революція Україну, побудив територіальний принцип організації революційних сил краю і та форма державної організації, яку витворила загально-російська революція. Українські соціалістичні партії, побудовані на національному принципі, організаційно не зв'язані з російським соціалізмом, потерпіли поразку і лаходяться в стані розпорошення та примінення до стану річей створеного революцією.

Чи отой паралелізм є вже пережитий, чи він матиме й далі місце з життя, невідомо, в усім разі одно не підлягає сумніву, що досі українська національна течія соціалізму примушувала російську течію ісидитися з її українськими своєрідними прикметами і приймати українські національно-політичні постулати. Також під цим кутом треба розглядати історичне значіння Революційної Української Партії і її наступниці Української Соціал-Демократичної Робітничої Партії.

А. Ж.

Пам'ятаймо! Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист у добі ліхоліття!

— Господи всемогутній і ви, всі святі ангели його! Ех! Тож тоб я і пошулював, пошулював, хай її біс лирив! Але чую, нема в мене відваги. Глипаю я на небо: може Господь милосердний мені допоможе... А не небі напроти мене місяць аж роззявив рот, вишпирив очі і адається мені, що він мене лас і словами промовляє:

— Костю, не будь дурний! Якби так я, Костю, був на твою мішці, то яб так її цмокнув, що всі звірі в норах зі сну вірвалисяб... Але яка несамоовита бісова сила так мене до неба припнїлила, що я ані руш не міжу впасти на твій віа і на твою немудру голову, Костю. Знай, Костю: всі жінки однакові. Чи шарик, чи графиня, чи пані поцесорка, чи пстусушка, чи жєбракча — кожда з них липне до хлопца, як муха до меду.

Я гляджу а боку на паню поцесорку і бачу, що її очі так засвітїлися, якби хто в них жару насипав. Вона щось ніби засміялася, ніби заплакала, і я шілко одурів, бо не знав, що в тій вельможній особі сидить. Аж нараз пані поцесорка обхопила мене так шілко за шию, до мене аж батїг вишав з рук і як те лічне кричати:

— Йай! Костю!... Вовк!... Вовк!... Направо від вова... Межи сосна-ми... Йой, як очима світить!... Так вона лебедить і пои тім так

мене тисне руками за шию, аж мені дух заїрає.

Я глянув у ліс направо: ...нема вовка... Але пані поцесорка раз у раз кричить:

— Костю!... Вовк!... Ратуйте мене!...

Тоді я собі міркую:

— Хе хе... Кожда гарна жінка — то солодка шельма... Чекай моя кохана пані поцесорко... я тоби вовка прожену чим иншим...

Зрав потім я крикнув:

— Ой, прошу пані, наліво від вова за вашими плечима страшний чорний кабан...

Пані поцесорка крикнула, оглянулася й каже до мене:

— Я не бачу вашого кабана, Костю...

Тоді я до неї:

— А я не бачу вашого вовка, прошу пані... Але зробім так: хай пані уважають на вовка, а я буду відганяти від вас кабана...

Пані поцесорка почала дивитися направо і при тому притиснулася дуже тісно до мене, а своїм горячим личком притулилася до мого носа. Я позирив наліво і притиснувся своєю головою до її вельможного пахучого голівки. Нарав кохана пані поцесорка як не значне мене шілувати! Аж тоді я переконався, що вона не жартує.

(Довіщення буде.)

